

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๓/๒๕๕๖

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหาชน

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคไทยมหาชน ซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยพรรคดังกล่าวต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรคไทยมหาชนได้จัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๓ สาขา จึงไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบจำนวนภาคตามกฎหมาย ภายในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคไทยมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาต่อไป พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคไทยมหาชนให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับใบตอบรับทางไปรษณีย์โดยผู้มีนามว่านายประมวล บัวชรา ซึ่งเป็นอดีตหัวหน้าพรรคไทยมหาชน เป็นผู้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ แต่มิได้มีคำชี้แจงจากผู้ถูกร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้โทรศัพท์ไปยังหมายเลขโทรศัพท์ ๐๕-๒๓๕๑๘๘๓ ซึ่งเป็นหมายเลขตามที่แจ้งไว้ในหนังสือของพรรคไทยมหาชน เมื่อประมาณวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๖ ให้พรรคยื่นคำชี้แจงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา แต่ปรากฏว่าหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวมิได้เป็นหมายเลขของพรรคไทยมหาชนแต่เป็นหมายเลขของนายน้อย อาศัยรัตน์ ญาติของนายประมวล บัวชรา อดีตหัวหน้าพรรค และนายน้อย ฯ แจ้งว่าจะช่วยประสานงานให้ แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามสมควร แก่กรณีแล้วแต่ผู้ถูกร้องยังคงเพิกเฉย ไม่ดำเนินการแก้ข้อกล่าวหาและเรื่องนี้ไม่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งใดๆ ตามกฎหมาย จึงไม่จำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงใดๆ เป็นการเพิ่มเติม

พิเคราะห์แล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบ พรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ความว่า พรรคไทยมหาชนไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ๗ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง กล่าวคือ ไม่ดำเนินการให้มี สมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา เนื่องจากพรรคไทยมหาชนได้ทำการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๓ สาขา ใน ๓ ภาค ซึ่งไม่ครบ

ตามจำนวนภาคที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่
นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคไทยมหาชนอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทยมหาชนได้
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งยุบ
พรรคไทยมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ตามคำร้องของ
นายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ